

IN MEMORIAM

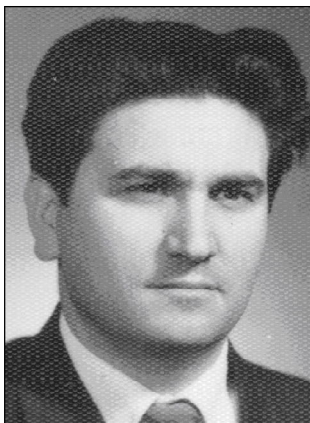
ПРОФЕСОР ДОКТОР ПЕТЪР СТАНЧЕВ ГОРАНОВ
(19 март 1926 г. – 17 октомври 2011 г.)

Калчо Калчев

Professor PETAR STANCHEV GORANOV, PhD
(March 19th 1926 – October 17th 2011)

Kalcho Kalchev

Отиде си от този свят със съзнание, че е извървял достойно житейския си път и че стореното от него, ако не приживе, то със сигурност след смъртта, ще бъде подobaващо оценено от потомците и възпитаниците му. Основание за този извод виждам в личния ни разговор при една наша случайна среща много скоро след навършаване на неговата 80-годишнина... Макар и да не бях сред най-близките му, тогава ми довери, че му е болно, загдето никой от ръководните фактори на Университета и града не се бе сетил за него, поне

да му се изпрати някаква поздравителна телеграма. Ала в същото време той всеопрощаващо бе склонен да извини разсеяността на някои ръководни фактори с нещастieto и неприятностите, сполетели семейството на декана на Историко-юридическия факултет. Топлеше го това, че имало все пак „случайни хора”, които не го бяха забравили.

Седнахме в отсрещното заведение и на чаша чай припомнихме фрагменти отпреди близо 40 години.

Беше му приятно мислено да се връщаме към 60-те години на миналия век, като се види в огледалото на един негов тогавашен студент. Не без почуда и удивление реагира на късчетата спомени за неговия спортен хъс като играч по тенис на маса или за принципността му като председател на жури в студентски състезания за знания по Руско-турската война (1877–1878 г.). Стана реч най-напред за работата му като заместник-ректор в продължение на три мандата, за „чудовищната” му възискателност като екзаминатор на изпита по нова и най-нова българска история, за някои асистентски конкурси, в които е председателствал държавните комисии, за близостта му с акад. Веселин Хаджиниколов, дори за любовта му към народната песен... Имаше консенсус, че най-значимият акт в дейността му като преподавател и научен работник е изясняването на проблемите около икономическите предпоставки за обявяването на независимостта (1908 г.). Макар сам да бе продукт на силно идеологизираната образователна и възпитателна система на социализма, тогава той имаше съзнанието и за много нейни негативни характеристики. В същото време се отнасяше със завишена критичност към актуалната крайна иновативност особено на образователния и възпитателен процес, основаващ се на историческите знания. Останах с усещането, че макар и на 80 години, не е загубил дотсега с научната периодика по специалността. За час – час и половина намерихме време да обсъдим дори новия уклон към митологизиране на миналото, на който според него не била чужда нито една от различните национални исторически школи. Припомнихме си и суетнята около откриването на VII Велико народно събрание през юли 1990-та, когато той бе оторизиран от историческата гилдия да приветства събралите се в старопрестолния град депутати, като им пожелае ползотворна работа в името на бъдещата нова Конституция... Наложих ми се да чуя и някои негови критики към личните мои творчески планове и инициативи, макар като цяло да изрази свое положително становище за научното ми развитие.

Чашите чай се увеличиха, към тях се прибави – струва ми се – и по един малък коняк... А на него му се говореше – при все, че бе

току-що преминал билото на 80-те, „доцентът Горанов” (от „моего” студентско време) разсъждаваше трезво и аналитично, без да отрича и това, че физическите сили не са вече „както, когато ме помниш с хилка край тенис-масата”.

После се срещаме случайно няколко пъти и то все в района на Градския пазар, или по повод смъртта на някой колега или общ познат... Видях го за последно в средата на юли м.г. от известно разстояние. Подмина ме... и не ме забеляза. А и аз не му се обадох, защото отсреща се задаваше очакваният автобус... След 17 октомври м.г. изпитвах за известно време угризения: все пак и да не съм бил от близките му асистенти, колеги и пр., съм получавал от него добри слова и насърчения, отношенията ни никога не са били заредени с конфликтност и враждебност. В същото време се самоуспокоявах, че с по-голямо основание за човешка непризнателност към него упреци биха могли да бъдат отправяни към други, които забравят някои от Соломоновите притчи...

Затова днес, след като неговият дух, духът на „добрия грешник”, вградил сянката си в основите на ВТУ, вече витае в другия, подобря свят, ми се ще да завърша със словата, запечатали се в паметта ми по време на студентството преди 45 години: “Sib tibi terra levis, magister! Veritates diem aperit!” („Лека ти пръст, учителю! Времето разкрива истината”).

Има много твои възпитаници, които ще те помнят с добро!

Един от тях – К. К. Калчев